

ราชาศัพท์ที่ใช้สำหรับพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล

คำขึ้นต้น คำลงท้ายในหนังสือและการทูลด้วยวาจา

พระนาม	สรพนาม	การเขียนหนังสือ	การทูลด้วยวาจา	จ่าหน้าซอง
พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล*	สรพนามบุรุษที่ ๑ - กระหม่อม (ชาย) - หม่อมฉัน (หญิง) สรพนามบุรุษที่ ๒ - ฝ่าพระบาท ^๑	ทูล พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล ทราบบฝ่าพระบาท <u>คำลงท้าย</u> ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด <u>ลงนาม</u> (ชาย) กระหม่อม (ลงชื่อ) (หญิง) หม่อมฉัน (ลงชื่อ)	ทูล ฝ่าพระบาท <u>คำลงท้าย</u> ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด	ทูล (ระบุพระนาม)

หมายเหตุ คำขานรับ บุรุษใช้ว่า “กระหม่อม” สตรีใช้ว่า “เพคะ”

* การใช้ราชาศัพท์แก่พระอนุวงศ์ชั้นพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า (ที่มีได้ทรงกรม)

เมื่อทำหนังสือทูลหรือทูลด้วยวาจา และจ่าหน้าซองจดหมายต้องใช้พระยศทางทหารนำหน้า ดังนี้
พลเอก พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล

^๑ สรพนามบุรุษที่ ๓ แทนผู้ที่พูดถึง ใช้ว่า “พระองค์”

คำกริยาราชศัพท์

ที่ใช้สำหรับพระอนุวงศ์ชั้นพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า (ที่มีได้ทรงกรม)*

ราชศัพท์	คำสามัญ
ทรงหลังทักษิโณทก	กรวดน้ำ
ขอบพระทัย	ขอบคุณ, ขอบใจ (เจ้านาย)
ขอประทานถวาย	ขออนุญาตให้
ขอประทานพระวโรกาส	ขอโอกาส
ขอประทานพระวโรกาสนำ...เข้าเฝ้า	ขออนุญาตนำบุคคลเข้าพบ
ขอประทานพระอนุญาต	ขออนุญาต
ขอประทานพระอนุญาตเข้าเฝ้า	ขออนุญาตเข้าพบ
(เข้า) เฝ้า	เข้าพบ
เจริญพระเกศา	ตัดผม
ฉายพระรูป	(สามัญชน) ถ่ายรูป
เจริญพระชันษา...ปี, มีพระชันษา...ปี	มีอายุ...ปี
โดยเสด็จ	(เจ้านาย) ตาม
โดยเสด็จพระกุศล	ร่วมทำบุญด้วย
ตั้งพระทัย	ตั้งใจ
ตัดสินพระทัย	ตัดสินใจ
ตามเสด็จ	(สามัญชน) ตาม
แต่งพระองค์, ทรงฉลองพระองค์	แต่งกาย
ถวาย	ให้ (เจ้านาย)
ถวายพระกุศล	(สามัญชน) ทำบุญให้
ทรงขอบใจ	ขอบใจ (สามัญชน)
ทรงงาน	ทำงาน
ทรงฉาย, ทรงถ่ายรูป	(เจ้านาย) ถ่ายรูป (คนหรือสิ่งต่าง ๆ)
ทรงบาตร	ตักบาตร
ทรงบำเพ็ญพระกุศล	ทำบุญ
ทรงบำเพ็ญพระกุศลอุทิศถวาย	ทำบุญอุทิศให้
ทรงพระกรุณา	มีกรุณา
ทรงพระดำเนิน	เดิน
ทรงพระนิพนธ์	แต่ง (หนังสือ, เพลง ฯลฯ)
ทรงพระปฏิสันถาร, มีพระปฏิสันถาร	ทักทาย, พูดทักทาย

* ในรัชกาลปัจจุบันหมายถึง พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล

ราชาศัพท์	คำสามัญ
ทรงพระปรีชา, ทรงพระปรีชาสามารถ	เก่ง
ทรงพระเมตตา	มีเมตตา
ทรงพระวินิจฉัย, มีพระวินิจฉัย	วินิจฉัย
ทรงพระวิริยอุตสาหะ, มีพระวิริยอุตสาหะ	วิริยอุตสาหะ
ทรงพระสรวล	หัวเราะ
ทรงย่น	ย่น
ทรงรับ	(เจ้านาย) รอรับ
ทราบฝ่าพระบาท	รับ
ทอดพระเนตร	ดู
ทูล	บอก
ทูลรายงาน	รายงาน
ทูลลา	ลา
พักพระอิริยาบถ	พัก, พักอิริยาบถ
สำราญพระอิริยาบถ	พักผ่อน
ประจวร	ป่วย, เจ็บไข้
ประทับ	นั่ง, อยู่
ประทาน	(เจ้านาย) ให้
ประทานพระอนุเคราะห์แก่..., ทรงรับ...ไว้ในพระอนุเคราะห์	ให้ความอนุเคราะห์
ประทานพระอุปถัมภ์แก่..., ทรงรับ...ไว้ในพระอุปถัมภ์	ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล, อุปถัมภ์
ประสูติ	เกิด
โปรด	ชอบ, รัก, เอ็นดู
โปรดให้	ให้ไปปฏิบัติ
มีพระดำรัส, ดำรัส, มีรับสั่ง	พูด
มีพระดำรัสสั่ง, มีรับสั่ง	สั่ง
มีพระดำริ, ทรงพระดำริ	คิด, ดำริ
มีพระโอวาท, ประทานพระโอวาท	ให้โอวาท
รับสั่งชมเชย	ชมเชย
รับเสด็จ	รอรับ (กรณีผู้รับคือชาวไทยและ ชาวต่างประเทศ)
ลงพระนาม	ลงนาม
ส่งเสด็จ	รอส่ง (กรณีผู้ส่งคือชาวไทยและ ชาวต่างประเทศ)

ราชาศัพท์	คำสามัญ
สนพระทัย	สนใจ
สำนึกในพระกรุณา	สำนึกในความกรุณา
สิ้นพระชนม์	ตาย
เสด็จ* (ไป, ไปยัง, มา, มาถึง, กลับ, กลับถึง ฯลฯ)	เดินทาง
เอาพระทัยใส่	เอาใจใส่

คำนาม

ที่ใช้สำหรับพระอนุวงศ์ชั้นพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า (ที่มีได้ทรงกรม)**

ราชาศัพท์	คำสามัญ
ชายา	ภรรยา (ที่เป็นหม่อมเจ้า)
พระกรณียกิจ	กรณียกิจ
พระกรุณา	ความกรุณา
พระกุศล	บุญ, กุศล
พระแก้ว	แก้ว
พระชายา	ภรรยา (ที่เป็นพระองค์เจ้า)
พระธิดา	ลูกสาว
พระบิดา, พระชนก	พ่อ
พระภารกิจ	ภารกิจ
พระมารดา, พระชนนี	แม่
พระเมตตา	ความเมตตา
พระรูป	รูป (เช่น รูปถ่าย รูปวาด รูปเขียน รูปปั้น)
พระศพ	ศพ
พระอนุเคราะห์	อนุเคราะห์
พระโอรส	ลูกชาย
พระโอรส	โอรส
รถยนต์ที่นั่ง	รถยนต์***
ลายพระหัตถ์	จดหมาย

* เสด็จ + กริยาแสดงการเคลื่อนที่ เช่น ไป, ไปยัง, มา, มาถึง, กลับ, กลับถึง + คำกริยาราชศัพท์ เช่น เสด็จไปทรงเป็นประธานเสด็จไปทอดพระเนตร เสด็จมาทรงเปิดงาน

** ในรัชกาลปัจจุบันหมายถึง พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล

*** พาหนะส่วนพระองค์ หรือพาหนะที่มีผู้จัดถวายเป็นการเฉพาะพระองค์ ให้ใช้คำว่า “ที่นั่ง” ทำยคำแสดงยานพาหนะนั้น ๆ เช่น เรือยนต์ที่นั่ง หากเป็นยานพาหนะทั่ว ๆ ไปที่มีได้เป็นการจัดถวายเฉพาะพระองค์ ไม่ต้องมีคำว่า “ที่นั่ง” ต่อท้าย

ราชาศัพท์	คำสามัญ
ลายพระหัตถ์, ลายพระหัตถ์พระนาม, ลายเซ็นพระนาม	ลายมือชื่อ
วันคล้ายวันประสูติ	วันคล้ายวันเกิด
วันประสูติ	วันเกิด
หม่อม	ภรรยา (ที่เป็นสามัญชน)

หนังสืออ้างอิง

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. **ราชาศัพท์ ฉบับราชบัณฑิตยสภา**. พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพฯ : บริษัท
ธนอรุณการพิมพ์ จำกัด (มหาชน), ๒๕๖๓.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. **ข้อพึงปฏิบัติในการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ :
บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๓.

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. **ราชาศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ ๖.
กรุงเทพฯ : สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, ๒๕๖๔.

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔๑ ตอนที่ ๓๒ ข ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ ประกาศ เรื่อง สถาปนา
พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล ณ วันที่ ๑๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗.

ตรวจแก้ไขและเสนอเพิ่มข้อมูล

นางสาวสุปัญญา ชมจินดา

กรรมการ

นางสาวกุลศิรินทร์ นาคไพจิตร

กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์การใช้ราชาศัพท์

๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗